

begynde derpaa. Sagen er jo tillige den, at man dog ikke er saa ganske udenfor Erfaring i denne Sag selv her i Landet, og i alle Tilfælde har man en nogenlunde Erfaring i denne Sag fra vort Naboland paa den anden Side Sundet, en Erfaring, som man kan drage sig til Rytte. Denne Erfaring gaar endvidere i den Retning, at det næsten vil være nødvendigt at lade Staten oprette den, thi det er klart, hvad ogsaa det ærede Medlem jo tydelig udbillede, at med en saadan Skole maa nødvendigvis være forbundet en Øvelsesskole ad den ene eller den anden Vej, og det vil da være en næsten uoverkommelig Vanskelighed at faa en tilstrækkelig god, tilstrækkelig stor og tilstrækkelig fast Øvelsesskole forbunden med et privat Etablissement, selv om dette private Etablissement er understøttet af Staten. Hvis man i det hele taget vil ind paa denne Vej — og jeg tror, Tiden er kommen dertil — mener jeg derfor, at man maa gaa til noget lignende — jeg siger ikke just aldeles som Forslaget fra i Fjor — men dog noget lignende som det, der blev foreslaet i Fjor, nemlig en Statskole for Uddannelse af Bogelærere. Jeg skal nu lade dette ligge, thi det er ikke det, der egentlig ligger for her, og jeg vender mig til det Forslag, der her foreligger. Jeg kan da heller ikke se andet, end at just de Fordringer, som ere blevne stillede, og jeg mener med fuld Ret stillede af de to sidste ærede Talere, gøre det ganske naturligt, og naar de skulle opfyldes, tillige nødvendigt, at der fremkommer et Forslag om Oprettelse af et Statsseminarium for Kvinder, et Statsseminarium til Uddannelse af Lærere. Naar man stiller sig paa det Standpunkt, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Bjørnbat) stillede sig paa, at man mener, at Seminarierne kun skulde være Realskoler, og at den praktiske Uddannelse skal gives bagefter, hvor vedkommende Lærer eller Lærerinde nu kan komme hen og faa den, altsaa almindeligvis ved en eller anden Landsbyskole, ja saa forstaar jeg meget vel, at man ogsaa kan mene, at der ikke er nogen videre Nødvendighed for at oprette et Statsseminarium, thi den ligefremme Lærdomsoptagelse kan ogsaa efter min Formening lige saa godt faas ad privat Vej, paa et privat Seminarium som paa et Statsseminarium. Naar man derimod mener, at det, der skal til ved Siden af, er en praktisk Uddannelse, der saa vidt muligt skal gaa jævnsides med den teoretiske Lærdomstillegning, tror jeg ogsaa, at man aldeles konsekvent maa komme til at sige enten saaledes som den højtærede Minister:

Vi maa have et saadant Statsseminarium, lad os se, hvorledes det gaar; gaar det godt, udvikler det sig, som man ønsker det, ja saa kunne vi gaa videre, — om det er for dyrt, om man vil indskrænke det f. Eks. ved ikke at tage Kostskolen med, skal jeg lade ligge; det er ikke det vigtigste ved Sagen — enten maa man gaa den Vej eller ogsaa maa man være meget vis i sin Sag, vis paa, at noget lignende kan gennemføres i en nogenledes nær Fremtid, som det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Trier) udbillede for os, at man paa den ene Side ganske vist indskrænkede Seminarierne til Realskoler, det var jo Meningen, men paa den anden Side oprettede en Statsanstalt for alle Læreres pædagogiske Uddannelse, enten de nu kom fra Seminarierne, eller hvor de ellers vare komne fra. Ja, har man virkelig Tro til, at noget saadant kan føres igennem, kan det forstaaes, at man siger: det foreliggende Forslag vil jeg ikke gaa ind paa; men har man ikke den Tro, mener man, at man maa blive staaende paa det Grundlag, som Udviklingen en Gang er kommen ind paa, og kun lidt efter lidt gør det bedre, lidt efter lidt søge at udvikle det i den rette Retning, tror jeg, at man maa indrømme, at det er et i sit Princip vel begrundet Forslag, at Staten ligesom for Mænd ogsaa opretter Seminarier for Kvinder, men ganske vist saa tillige fordrer, at naar der nu oprettes et nyt Seminarium, skal det indrettes paa en saadan Maade, at de Kvinder, der gaa paa det, kunne faa en jævnsides løbende Udvikling i praktisk Lærergerning ved Siden af den teoretiske. I denne sidste Henseende tror jeg ganske vist, at Lovforslaget mangler noget; thi jeg tror ikke, at det er tilstrækkeligt for et saa stort Seminarium, som dette er beregnet paa at være, at have en Øvelsesskole paa 30—40 Elever. Det kunde være tilstrækkeligt til det langt mindre Seminarium, som var foreslaet i Fjor, hvor Elevantallet kun var beregnet til 25, men her, hvor det, om jeg ikke tager fejl, er beregnet til 60, er den Skole, der er Tale om, for lille. Deraf slutter jeg endvidere, at naar man vil have en større Øvelsesskole knyttet til Seminariet, maa man lægge dette ved en stor By, thi ellers vil det for det første være for dyrt, og dernæst sandsynligvis umuligt at staffe en tilstrækkelig Øvelsesskole til Stede. Om Byen bliver København eller Aarhus, bliver en Sag for sig, men jeg tror rigtignok, at ved en af disse to Byer bør Seminariet lægges. Har man særlige Grunde til at ønske, at det skal lægges over i Sjælland, nu vel, saa vil jeg dog rigtignok mene, at det ubetinget bør lægges i eller ved Aarhus.